

Kvinno- och mödrahemmet

Abrigo Rainha Silvia

Hennes första man slog henne. Hennes andra också. I hans sista slagsmål förlorade hon fem framtänder. Sedan har hon slutat le.

Nu har hon fått sin tillflykt på mödrahemmet Abrigo, utanför Rio de Janeiro, som startades 1989 av prästen Stefan Martinsson från Borås.

Där får hon hjälp att starta ett nytt liv och hoppas kunna le igen.

I det senaste månadsbrevet från Abrigo berättar Maria, vi kan kalla henne så, sin historia om en våldsam uppväxt som gick i repris med droger och misshandel när hon själv träffade sina män. När hon flydde från sin första man tvingade han henne att lämna kvar sin son hos honom. Nu har hon inte sett sonen på fem år. Hon vill träffa honom och ta honom till sig igen, men hon vågar inte för hon vill inte visa sig utan tänder... Hennes hopp står till tandläkaren på Abrigo, att han ska hjälpa henne att få nya tänder. Då ska hon kunna skratta och le igen och ta kontakt med sin son. Maria är ett av många gripande kvinnoöden från mödrahemmet Abrigo, vars liv fått en ny vändning genom vistelsen där. Kvinno- och mödrahemmet Abrigo Rainha Silvia startades 1989 av prästen Stefan Martinsson som

Kvinno- och mödrahemmet Abrigo Rainha Silvia startades 1989 av prästen Stefan Martinsson

Barnen leker på Abrigo Rainhas lekplats

kom till Rio de Janeiro som sjömanspräst. Han är född och uppvuxen i Borås och har arbetat som präst i Göteborgs stift mellan 1972 och 1987.

- Sedan fick jag ett vikariat som sjömanspräst i Rio där sjömanskyrkan skulle läggas ner. Under tiden där fick jag ett utredningsuppdrag som gällde gatubarnens situation och hur de skulle kunna få hjälp.

I Rio de Janeiro fanns mängder av utsatta barn som levde och sov på gator, parker och stränder och i kåkstäderna härjade utrotningspatruller som gick omkring och sköt sovande barn.

Att dela ut mat och kläder var förvisso en hjälp men en kortfristig sådan. Stefan Martinsson ville hjälpa i ett mera långsiktigt perspektiv.

- Efter mycket jobb och funderande kom jag fram till att ställa frågan, vilka är gatubarnens mammor?

- Bakom varje övergivet barn finns en övergiven

kvinnor, vanligtvis mycket ung, hemlös, utan utbildning och utan vettig familjekontakt. Utmaningen var att se bort från vanlig välgörenhet och ställa fram mål som självständighet genom utbildning och samhällsinkludering, säger han till God Jord.

På en gammal apelsinplantage i utkanten av förorten Itaboraí, hittade Stefan Martinsson platsen

- Bakom varje övergivet barn finns en övergiven kvinna...

för det som skulle bli kvinno- och mödrahemmet Abrigo. Undan för undan har verksamheten byggts upp och vuxit. Idag bor där 20 kvinnor med sina barn, totalt cirka 50 personer, som får hjälp och möjlighet att förändra sina liv. Ledorden för verksamheten är självförtroende, självförsörjning och självständighet.

Är det mestadels unga kvinnor som kommer till er?

- De flesta kvinnor är unga, ibland mycket unga. Men i arbetet med kvinnor på flykt från våldsamma relationer möter vi kvinnor i åldrar upp mot 40 år. Verksamheten som bedrivs på Abrigo är mångfacetterad.

- Arbetet här har många delar. Förutom härbärgat har vi en gynekologiklinik för såväl kvinnor som bor på Abrigo som för kvinnor från kåkstäder runt omkring. Vi har en förskola för barn till ensamstående föräldrar, tandläkarklinik, social rådgivning som också vänder sig till allmänheten, grupper som arbetar med och bland ungdomar

Stefan Martinsson kom till Rio de Janeiro som sjömanspräst

från kåkstäder, juridisk hjälp, en kyrka, med mera, berättar Stefan Martinsson.

- Vi har ett högutbildat arbetslag på tolv anställda. Min roll är numera inskränkt till att vara rådgivare och samtalspartner till såväl anställda som hjälpsökande. Det är många mycket tragiska fall som passerar dagligen.

På Abrigo får kvinnorna stanna i två år. De får lära sig knyta an till sina barn, gå i skola, få utbildning och bygga upp sin självkänsla och oberoende.

- Jag behöver väl knappast säga att vi har en mycket uttalat feministisk inställning.

Vad är målet med vistelsen på hemmet?

- Det är självständighet, att hjälpa kvinnorna att uppnå ekonomisk, social och intellektuell självständighet. Att de ska kunna göra egna reflektioner över sina liv och förstå att de inte behöver tänka i formerna av "jag måste ha en man

som tar hand om mig, även om han slår mig", utan tänka "jag kan ta hand om mig själv".

Hur många kvinnor i den här situationen räknar man med finns i Rio?

- Jag vågar inte gissa. Nöden har ju dessutom många grader, men starkare medvetenhet kring frågor som misshandel har ökat antalet som söker hjälp.

Hur många kvinnor har ni hjälpt under årens lopp?

- Det handlar om långt över 2000, säger Stefan Martinsson.

Genom Facebook har Abrigo behållit och återknutit kontakten med hundratals kvinnor som varit där, ibland för många år sedan.

- Det är fantastiska berättelser om överlevnad. Ett gemensamt drag är, att samtliga kämpat för att deras barn ska få studera och många har också själva kommit långt. En kvinna, från över 20 år sedan, berättade om sin socionomexamen och att hon nu var socialchef i en mellanstor kommun, en annan om sitt jobb som avdelningssjuksköterska. Många har följt våra råd och sökt sig till typiska manliga jobb, som svetsare eller elektriker, där lönerna är bättre, berättar Stefan Martinsson.

...och när det gäller Maria, som vi berättade om inledningsvis, så säger hon idag att hon aldrig kommer att bo med en man igen och att hon förstått, att det inte är hennes uppgift att förändra en man som slår henne.

Nu söker hon egen bostad genom regeringens bostadsprogram och jobb. Helst vill hon utbilda sig till köksassistent.

Text: Eva-Christina Wiel-Hagberg Foto: Abrigo/Kalle Larsson

Fakta Abrigo:

- Drivs av en brasiliansk stiftelse med drottning Silvia som hedersordförande och Sveriges ambassadör i Brasilien som ordförande. De flesta i styrelsen är från Skandinavien. Styrelsearbetet bedrivs ideellt.

- Abrigo startades 1992 med hjälp av pengar från Luther-hjälpen. Inkomsterna kommer i huvudsak från församlingar, föreningar och enskilda i Svenska kyrkan.

- Insamlingsstiftelsen för Abrigo som förvaltar och förmedlar medel till verksamheten har 90-konto och står under tillsyn av Länsstyrelsen i Västra Götaland och Svensk insamlingskontroll.

- * Bidrag till verksamheten tas emot på pg 904045-2, bg 904-0452 eller Swish 904 04 52.

- Till Abrigo hör också en luthersk kyrka, Sankta Maria Magdalena, som är en öppen folkkyrka enligt svensk och brasiliansk tradition. Där firas mellan 100 och 150 dop per år.

- Mer om Abrigo och dess verksamhet går att läsa på www.abrigo.se eller på Facebook.